

Eettisen kaupan puolesta ry:n

Toimintakertomus 2019

1. Johdanto

Eetin teemat olivat vuonna 2019 ajankohtaisempia kuin koskaan. Vastuullisuudesta keskusteltiin aktiivisesti niin valtamediassa kuin sosiaalisessa mediassakin. Yritysten vastuullisuusviestintä näkyi katukuvassa ja mainoksissa ehkä enemmän kuin koskaan ennen, sosiaalisen media vaikuttajat tarttuivat hanakammin aihepiiriin ja nuorten vaikuttaminen ja ilmastoaktivismi kiihtyi.

Vuoden aikana julkaistujen kyselytutkimusten mukaan valtaosa suomalaisista pitää kestävien elämäntapojen noudattamista tärkeänä ja uskoo, että kulutusvalinnoilla on vaikutusta ilmastonmuutoksen hillinnässä. Nuoret innostavat aktiivisimmin myös muita ympäristöystävällisiin valintoihin.

Eetin keskeiset hankkeet vastasivat onnistuneesti pinnalla oleviin teemoihin, ja tuloksista viestittiin onnistuneesti. Eettisen läppäriin jäljillä -hankkeessa tuotettiin suosittuja lyhytvideoita elektroniikan tuotantoketjujen epäkohdista. Ränkkää brändi -hanke arvioi suomalaisten vaaateyritysten vastuullisuustyötä ja viestintää ilmasto, ympäristö ja ihmisoikeusnäkökulmista ja Lempivaatteeni-kampanja tempasi mukaansa sosiaalisen median vaikuttajia ja nuoria. Vastamainoksiin keskittyvän mediakasvatushankkeen kautta lisättiin erityisesti yläkoulun ja toisen asteen opiskelijoiden ja opettajien median ja markkinoinnin lukutaitoa.

Vuoden 2019 aikana Eetin tunnettuus kasvoi: sosiaalisen median seuraajamäärät kasvoivat jyrkästi, yhdistyksen asiantuntijoita haastateltiin mediassa entistä useammin ja puhuja- ja kommenttipyyntöjä tuli enemmän. Myös globaalikasvatuksen työpajoille ja asiantuntijuudelle oli enemmän kysyntää kuin mihin nykyisillä resursseilla pystyttiin vastaamaan.

Eetillä on jatkossakin tärkeä rooli yhteiskunnallisen keskustelun herättäjänä, tutkitun tiedon jalkauttajana ja nuorten aktivismin ja vaikuttamisen mahdollistajana.

2. Kampanjat

Yhdistyksen strategian mukaisesti kampanja- ja hanketyössä keskityttiin elektroniikan ja vaateteollisuuden vastuullisuuskysymyksiin.

Elektroniikka

Koneen säätiön rahoittamassa, vuonna 2018 alkaneessa Eettisen läppäriin jäljillä -hankkeessa keskityttiin kulutuselektroniikan globaaleihin tuotantoketjuihin ja etsittiin konkreettisia ratkaisuja tuotannossa esiintyviin ihmisoikeus- ja ympäristöongelmiin.

Tutkimustyön pohjalta toteutettiin nuorille (18-29-vuotiaille) suunnattuja lyhytdokumentteja, joissa aktivistitutkija lähtee rakentamaan mahdollisimman eettistä läppäriä eri tieteenalojen tutkijoiden ja asiantuntijoiden avulla. Vuoden aikana julkaistiin kahdeksan jaksoa, joita katsottiin kymmeniä tuhansia kertoja. Tutkimustyötä tehtiin vuoden aikana myös Kongon Demokraattisessa Tasavallassa ja Kongo-jakso olikin yksi sarjan suosituimmista.

Sosiaalisessa mediassa tuotettiin viestinnällistä sisältöä: infografiikkaa, kuvia, tekstiä ja videopostauksia sekä blogikirjoituksia (8).

Elektroniikkateema oli myös vuoden globaali- ja mediakasvatustyöpajojen keskiössä, ja Eetin asiantuntijoita haastateltiin eri medioissa.

Vaatteet

Vuoden aikana jatkettiin kahta kestävään vaatetuotantoon ja -kulutukseen keskittyvää hanketta: Lempivaatteeni ja Ränkkää brändi.

Ränkkää brändi

Loppuvuodesta 2018 käynnistetyssä hankkeessa hyödynnettiin hollantilaista Rank-a-brand-kriteeristöä suomalaisten vaatealan yritysten vastuullisuuden ja avoimuuden arvioimiseksi. Arviointeja tekivät hankekoordinaattori sekä kaksi Eetin vapaaehtoista.

Kuluttajaosuustoiminnan säätiön rahoittaman Ränkkää brändi -hankkeen tulokset julkaistiin huhtikuussa 2019 suuren mediahuomion siivittämänä.

Hankkeen myötävaikutuksella mm. Reima, Papu, Sasta, By Pia's, Marimekko, Nosh, Nanso, Sail & Ski, Very Nice ja Makia julkaisivat lisätietoja toiminnastaan ja kehittivät vastuullisuustyötään.

Vuoden 2020 arviointia ryhdyttiin pohjustamaan syksyllä 2019 toteuttamalla nuorille suunnattuja vapaaehtoisten arvioijien koulutuksia. Koulutuksia järjestettiin neljällä paikkakunnalla ja niihin osallistui 115 vapaaehtoista, joista noin puolet nuoria. Loppuvuodesta 2019 käynnistettiin haku vuoden 2020 Ränkkää brändi -arviointitiimiin.

Lempivaatteeni-kampanja

Lempivaatteeni-viestintäkampanjaa suunniteltiin pääasiassa nuorten vapaaehtoisten voimin ja vuoden aikana oli kolme aktiivista kampanjakautta. Sitran Maapalloliiga-kilpailun voittanut kampanja oli Eetin vuoden näkyvimpiä saavutuksia.

Ensimmäinen kuukauden mittainen kampanjointikausi toteutettiin tammikuussa 2019. Kuukauden aikana kampanja haastoi ihmisiä ottamaan kuvia lempivaatteistaan sekä kertomaan niiden tarinan. Haasteen suosio ylitti odotukset ja vuoden loppuun mennessä #lempivaatteeni-tunnisteella oli Instagramissa julkaistu yli 500 kuvaa ja videota. Lisäksi kampanja näkyi sadoissa storeissa.

Tammikuussa julkaistiin neljä hauskaa ja kantaaottavaa videota lempivaatteeni-teemasta, useita graafikon tekemiä kuvia, esiinnyttiin lukuisissa medioissa, kirjoitettiin yleisönosastokirjoitus ja blogeja, pyydettiin bloggaajilta blogeja sekä toteutettiin tempauksia viidellä paikkakunnalla ympäri Suomea. Kampanjakuukausi oli niin onnistunut, että Eetti voitti Sitran Maapalloliiga-kilpailun.

Vuoden toinen kampanjointikausi touko-kesäkuussa toteutettiin Maj ja Tor Nesslingin Säätiön rahoituksella. Osana kampanjaa tuotettiin kaksi videota, neljä graafikon tuottamaa kuvaa sekä yhteistyö vaikuttaja Maiju Voutilaisen kanssa. Vaikuttajayhteistyössä syntyi Youtube-video, Instagram-postaus sekä -stooreja. Ulostuloissa ohjattiin nuoria ottamaan osaa Eetin lupaukseen kulkea kesä lempivaatteissa. Lupaukseen otti osaa kesän aikana noin 500 ihmistä.

Vuoden viimeinen kampanjakausi toteutettiin marras-joulukuussa Sitran ja Ruohonjuuri-rahaston tuella. Kampanja käynnistyi haasteella, jossa kannustettiin ihmisiä pukeutumaan viikon ajan lempivaatteeseensa ja pohtimaan some-julkaisuissa ja stooreissa siitä nousevia ajatuksia. Haaste lähti turbovaihteella käyntiin, ja ensimmäisen viikon aikana yli sata ihmistä, mukaan lukien tunnettuja vaikuttajia, tarttui haasteeseen. Vaikuttajayhteistyö Maiju Voutilaisen kanssa jatkui, ja tällä kertaa teimme viikon kestäneen Instagram-päivityksistä koostuneen yhteistyön.

Eetin nuoret vapaaehtoiset ideoivat ja toteuttivat kuudella paikkakunnalla Zombie-walk -tapahtumat, jotka näkyivät paikallismedioissa. Lisäksi järjestettiin keskustelutilaisuus Helsingissä pikamuodin tulevaisuudesta sekä julkaistiin Black Friday -kampanjavidео. Lisäksi yhteistyössä Häiriköt-päämajan kanssa julkaistiin kulutuskriittinen Zombie-walk -video, useita graafikon luomia kuvia sekä kulutuskriittinen joululauluvideo. Itsenäisyyspäivänä moni Linnan juhlien kutsuvieras, kuten Presidentti Tarja Halonen, lähti mukaan kampanjaamme ja saapui Linnan juhliin lempivaatteessaan sekä julkaisi siitä somessa kuvan. Osana kampanjaa luotiin aineeton joululahja -mahdollisuus Eetin nettisivuille.

Edellisenä vuonna kehitetyn vaateteemaisen vastamainostyöpajan ohjaamista ja oppimateriaalin levittämistä jatkettiin.

Eetti jatkoi myös kansainvälisen Clean Clothes -verkoston aktiivisena jäsenenä ja levitti Suomessa tietoa kansainvälisistä kampanjoista. Esimerkiksi TurnAroundHM-kampanjan puitteissa järjestettiin toukokuussa flash mob ja toteutettiin suurta suosiota saanut video.

3. Globaalikasvatus

Mediakasvatus, vastamainokset ja elektroniikka

Vuoden 2019 mediakasvatushankkeessa (Käynnyköitä ja vastamainontaa - Kännykkämainokset syynissä) rakennettiin elektroniikkateemainen vastamainostyöpaja, jonka visuaaliset tehtävät käsittelevät elektroniikan tuotantoa ja kuluttamista, kännykkämarkkinointia ja kehityskysymyksiä vastamainoksissa. Hankkeessa hyödynnettiin Eettisen läppärin jäljellä -hankkeen tutkimusta ja videoita.

Hankkeessa lisättiin erityisesti yläkoulun ja toisen asteen opiskelijoiden ja opettajien median ja markkinoinnin lukutaitoa päivittämällä työpaja uudesta teemasta vastaamaan oppilaitosten tarpeita. Työpaja ja siihen liittyvä monialainen oppimateriaali esityksineen ja tehtävineen monistettiin valtakunnalliseen käyttöön työpajojen, opettajankoulutusten, leirin ja Mediakylpylä-teemaviikon sekä viestinnän, Eetin kotisivujen ja oppimateriaalipankkien kautta.

Hankkeen puitteissa järjestettiin 20 työpajaa kahdeksalla paikkakunnalla. Lisäksi toimintaa oli viestintäleirillä ja Mediakylpylässä. Lapsia ja nuoria tavoitettiin yhteensä noin 450, ja opettajia tai kasvattajia yhteensä 60. Opettajia ja kasvattajia tavoitettiin lisäksi 12 koulutuksessa tai tapahtumassa yhteensä yli 300.

Työpajoja jatkettiin myös kirjastoissa ja ammattikouluissa mm. Perho Liiketalousopistossa ja Hämeenlinnan kirjastoissa. Vastamainostyöpaja otettiin osaksi Hämeenlinnan kaupungin opetussuunnitelmaa: lukuvuoden 2019-2020 aikana kaupungin kaikki 7.-luokkalaiset osallistuvat työpajaan osana kulttuuripolkua.

Kansalaistoiminta on tärkeä osa Eetin globaalikasvatusta. Vuonna 2019 vapaaehtoiset pilotoivat ja kehittivät uuden oppimateriaalin tehtäviä globaalikasvatuksen koordinaattorin kanssa sekä ohjasivat työpajoista yhdeksän. Lisäksi pajoja ohjasivat koordinaattori, Eetin muut työntekijät ja Eetin yhteistyökumppaneista Hämeenlinnan kaupungin, BMOL:n, Häiriköt-päämajan ja Erasmus+-projektin edustajat. Vuoden aikana kouluvierailijoille järjestettiin koulutus, jossa käytiin läpi elektroniikan vastuullisuuteen liittyviä kysymyksiä. Eetin globaalikasvatustyöhön osallistui vuoden aikana 45 vapaaehtoista ja kouluvierailijaa.

Aktivismin uudet muodot

Euroopan komission rahoittama New forms of activism -niminen Erasmus+-hanke jatkui vuonna 2019. Suomalaisnuorten ryhmä osallistui kansainvälisiin aktivistitapahtumiin Virossa ja Latviassa, joissa jaettiin hyviä käytäntöjä kampanjoinnista ja vaikuttamisesta. Tapahtumien jälkeen osallistujat jatkoivat toimintaa Eetin muun vapaaehtoistoiminnan piirissä osallistumalla tempauksiin ja tuottamalla vaatteiden vastuullisuutta käsittelevän zinen eli itse tehdyn ja julkaistun pienlehden.

Opettajankoulutukset ja muu globaalikasvatustyö

Eetti teki tiivistä yhteistyötä ja opettajankoulutusta muiden globaalikasvatusta tekevien järjestöjen kanssa. Eetti koulutti opettajia Fingo ry:n koordinoimassa Transformers 2030 -hankkeessa, jonka kautta järjestettiin kestävä kehitys ja koulujen vaikuttamista käsitteleviä opettajien täydennyskoulutuksia ympäri Suomen. Koulutusta tehtiin myös mm. Biologian ja maantieteen opettajien liiton (BMOL) hankkeissa sekä Opetushallituksen ja OKKA-säätiön koulutuksissa. Koulutuksissa tavoitettiin noin 250 opettajaa ja kasvattajaa, hankkeiden viestinnän ja opetusmateriaalien kautta tuhansia.

Yhteistyössä lapsille ja nuorille suunnatun Tanssin Voima -tanssifestivaalin ja Keisarinnan uudet vaatteet -tanssiesityksen kanssa toteutettiin valokuvanäyttelyn esityksessä käytetystä puvustuksesta sekä vaatteiden kuluttamisesta, tuotannosta ja uusiokäytöstä. Esitys ja näyttely tavoittivat arviolta 400 nuorta sekä 170 opettajaa ja kasvattajaa.

4. Vaikuttamistyö

Eetti jatkoi aktiivisena keskustelijana yritys vastuuseen ja eettiseen kuluttamiseen liittyvissä teemoissa.

Eetti oli mukana Ykkösketjuun -kampanjassa, jossa yli 100 yritystä, järjestöä ja ammattiliittoa vaati eduskuntavaalien alla, että Suomeen säädetään ihmisoikeuksia koskeva yritysvastuulaki. Eetti järjesti helmikuussa Eduskuntatalon portailla tapahtuman jossa yhdessä muiden järjestöjen kanssa kannustettiin päättäjiä edistämään yritysvastuulakia. Kampanjan tavoitteet saavutettiin vaalien jälkeen, kun mainita laista kirjattiin hallitusohjelmaan.

Eetti seurasi Treaty Alliance -verkoston kautta YK-neuvotteluja yrityksiä koskevasta sitovasta ihmisoikeussopimuksesta. Eetti tiedotti lokakuussa käydyistä neuvotteluista ja tuotti Fingon tuella teemaa käsittelevän some-videon ja blogikirjoituksen.

Lisäksi Eetti jatkoi aktiivisena Fingon koordinoimassa Kestävän talouden työryhmässä ja osallistui mm. tasa-arvoa ja kauppapolitiikkaa koskevan julkilausuman laatimiseen. Eetti osallistui myös useisiin yritysten sidosryhmätapaamisiin.

5. Paikallistoiminta

Vuonna 2019 Eetillä oli vapaaehtoiset paikalliskoordinaattorit Turussa, Rovaniemellä, Jyväskylässä, ja Helsingissä. Tampereella aloitti uusi paikalliskoordinaattori. Joensuuhun ei onnistuttu rekrytoimaan uutta koordinaattoria. Paikalliskoordinaattori vahvistaa toimiston ja paikallistoimijoiden välistä yhteistyötä, mutta onnistuneita tempauksia on toteutettu myös paikkakunnilla, joilla ei ole koordinaattoria.

Paikallisryhmät järjestivät vuoden aikana 19 yleisölle avointa tapahtumaa tai tempausta, joihin osallistui yhteensä yli 200 ihmistä. Festivaalien pisteillä tavoitettiin lisäksi suuri joukko festivaalivieraita (ks. alla).

Paikalliskoordinaattoreille järjestettiin tapaaminen Helsingissä syyskuussa, jossa tutustuttiin Eettisen läppärin jäljillä -hankkeen sisältöön ja etenkin Kongon kenttämätkan tuloksiin. Samalla ideoitiin syksyn tapahtumia.

Vuonna 2019 yhdistyksen jäseneksi liittyi 57 henkilöä, joista noin puolet nuoria. Yhdistyksellä on noin 800 jäsentä.

6. Festivaalit

Eetti osallistui perinteiseen tapaan Maailma kylässä -festivaaliin. Lempivaatteeni-kampanja tuotiin festivaaliyleisön ulottuville leikkimielisellä Game of Thrones -pisteellä. Myös Ilosaarirockissa järjestettiin jälleen festarikahvila. Festivaalipisteet toteutettiin pääasiassa vapaaehtoisvoimin.

7. Koulutukset ja muut tapahtumat

Vuoden 2019 aikana järjestettiin seitsemän kaikille avointa koulutusta ja tapahtumaa, joissa oli yhteensä yli 100 osallistujaa. Esimerkiksi tammikuussa järjestettiin Lempivaatteeni -tempauksia eri

paikkakunnilla, kevätkokouksen yhteydessä Helsingissä keskustelutilaisuus "Milloin pikamuodin aika on ohi?" ja Ränkkää Brändi -koulutuksia toteutettiin neljällä paikkakunnalla. Koulutukset herättivät kiinnostusta ja paikat varattiin nopeasti.

Yhteensä Eetti järjesti vuoden aikana 29 yleisötapahtumaa, koulutusta tai tempausta, joihin osallistui lähes 400 henkilöä. Lisäksi Eetin edustaja osallistui moneen muun järjestön tai tahon tapahtumaan esimerkiksi panelistina. Yhteensä muiden järjestämien tapahtumien kautta tavoitettiin lähes 800 ihmistä.

8. Kansainvälinen toiminta

Eetti on kansainvälisten Clean Clothes, Good Electronics, Tax Justice Europe, Our World Is Not For Sale ja Treaty Alliance -verkostojen jäsen ja toi niiden kautta uusia näkökulmia suomalaiseen yritys vastuukeskusteluun.

Vuonna 2019 alkoi Clean Clothes -verkoston EU:n rahoittama kolmevuotinen hanke elämiseen riittävien palkkojen edistämiseksi läpinäkyvyyttä lisäämällä.

Eetti osallistui verkoston koordinoimaan TurnAroundHM-kampanjaan tiedottamalla kampanjasta sosiaalisessa mediassa ja blogikirjoituksissa. Eetin edustaja osallistui Clean Clothes -verkoston Euroopan järjestöjen tapaamiseen Hollannissa Utrechtissa syyskuussa.

9. Viestintä

2019 oli Eetin viestinnässä vauhdin vuosi. Sosiaalisessa mediassa Eetin seuraajaluvut kasvoivat vauhdilla. Somessa aktiivisimpia kanaviamme olivat Facebook ja Instagram. Instagram-seuraajien määrä nelinkertaistui vuoden aikana 1000:sta 4000 seuraajaan. Facebookissa seuraajamäärä kasvoi 6000:sta 9000 seuraajaan ja kampanjointikausina julkaisumme tavoittivat keskimäärin 9000 ihmistä. Erityisesti Eetin omaleimaiset ja hauskat videot ja kuvat ovat saaneet huomiota ja kiitosta.

Verkkosivujen kävijämäärä oli noin 5000 kävijää kuukaudessa, noin 130% enemmän kuin vuonna 2018. Kävijöistä 27,5% oli alle 24-vuotiaita.

Eettinen läppäri ja Ränkkää brändi-hankkeet sekä Lempivaatteeni-kampanja nostivat Eetin näkyvyyttä huomasti niin valtakunnallisissa kuin paikallisissa medioissa. Eetin edustajat esiintyivät muassa Ylen Aamussa, Huomenta Suomi -ohjelmassa sekä A-Studioissa. Eetti mainittiin myös useaan otteeseen mm. Ylen uutisissa sekä muissa printti ja digi-uutisissa.

Eetin viestintää on kehitetty entistä strategisemmaksi ja suunnitelmallisemmaksi. Blogien ja uutisten osalla on keskitytty ajankohtaisiin teemoihin, ja niiden ja some-viestinnän kieltä on kehitetty särmikkääksi, selkeäksi ja nuoriin vetoavaksi. Yhdistyksen verkkosivuja on päivitetty tasaisesti. Uusia ominaisuuksia sivustolla on valmistunut lahjoitussivu sekä adressi-mahdollisuus.

Vuonna 2019 aloitettiin myös Maijan Yritysvastuukoulu-nimisen podcast-sarjan tuottaminen ja julkaistiin viisi jaksoa.

Uutiskirje, Twitter, YouTube sekä globaalikasvatuksen viestintä jäivät resurssien rajallisuuden takia vähemmälle huomiolle. Niiden kehittämistä jatketaan vuonna 2019.

10. Hallinto ja toimisto

Eetin toimistolla työskenteli yhden kokoaikaisen työntekijän lisäksi keskimäärin viisi osa-aikaista työntekijää. Vuoden aikana Eetillä oli kaksi harjoittelijaa.

Eetin hallituksen puheenjohtajana 2019 toimi Marleen Wierenga ja varapuheenjohtajina Riikka Leppänen ja Johanna Harjunpää. Muut hallituksen jäsenet olivat Riikka Aartola, Johannes Asikainen, Ilari Aula, Anna Eskola, Elisa Kalliokoski, Antti Kylänpää, Noora Laaksonen, Liisa Lahti, Jarkko Mäenpää, Anu Räsänen ja Reetta Taskinen. Hallitus kokoontui kuusi kertaa. Hallitus ja toimisto pitivät yhteyttä Slackissa.

11. Talous ja varainhankinta

Yhdistyksen rahoituspohja oli vuonna 2019 vakaa ja toimintaa rahoittivat Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Euroopan komission lisäksi mm. Koneen säätiö, Maj ja Tor Nesslingin säätiö, Kuluttajaosuustoiminnan säätiö, Sitra ja Ulkoasiainministeriö.

Teknisistä vaikeuksista kärsinyt lahjoitustoiminto yhdistyksen verkkosivujen kautta saatiin toimimaan ja lahjoitusten ja kuukausilahjoitusten määrä nousi edellisestä vuodesta. Joulukuussa toteutettiin Eetin joulukortti-kampanja. Varainhankintaa tehtiin myös kahvilatoiminnalla Ilosaarirock-festivaaleilla.

12. Yhteistyökumppanit

Eetti jatkoi jäsenyyttään Finnwatchissa, Reilu kauppa ry:ssä, Suomen OneWorld-portaaliyhdistyksessä sekä Fingo ry:ssä. Eetillä oli edustaja Fingon, Finnwatchin ja Reilun kaupan hallituksissa.

Yhteistyötä tehtiin myös useiden muiden järjestöjen ja tahojen kanssa. Lempivaatteeni-kampanjan tiimoilta tehtiin yhteistyötä useiden vaikuttajien, yritysten ja muiden tahojen kanssa. Eetti toimi aktiivisesti myös Suomen Puhtaat vaatteet -verkostossa ja Fingon kestävän talouden työryhmässä sekä teki yhteistyötä alan tutkijoiden ja osuuskunta Oman maan kanssa.

Gloaalikasvatuksen kumppaneina jatkoivat Biologian ja Maantieteen opettajien liitto, Maan ystävät, Luonto-Liitto, Rauhankasvatusinstituutti, Oranssi ry, kulttuurihäirikkö Jari Tamminen ja Häiriköt-päämaja sekä Viestintäkasvatuksen seura Viekas. Yhteistyötä tehtiin laajasti myös muiden globaalikasvatusjärjestöjen kanssa muun muassa Fingon koordinoimassa Transformers 2030 -hankkeessa.

Eetti jatkoi osana kansainvälisiä Clean Clothes, Good Electronics, Tax Justice ja Our World Is Not

For Sale -verkostoja. Euroopan komission rahoittaman Erasmus+ -hankkeen myötä vahvistettiin yhteistyötä virolaisen Mondon ja latvialaisen Zemes Draugin kanssa.